

izbaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Bokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četrstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Laški sosedje.

Večkrat je bilo že rečeno, da se Italija drži nas edino za to, ker ima ona od tega dobiček. Ako bi Lahi imeli najmanjšo žrtev, tedaj smo lahko gotovi, da bi nas o prvi priliki pustili na cedilu. To so pokazali že večkrat prav javno, večkrat tudi bolj skrito, a vedno tako jasno, da ni treba posebne učenosti, da se to razume. Le pri nas nekateri tega še ne morejo ali nočejo ujeti, četudi so drugače jako iznajdljivi v svojih političnih načrtih.

Pa ne le to, da naši večji listi navadno prekipujejo od same sladkosti za italijansko zavezništvo, tudi od nas navadnih državljanov zahtevajo, naj jim to verujemo; in hudo se človek lahko zameri, ako ne veruje, da Italija dela vse le iz prijaznosti do nas. In vendar to ni res.

Vsa laška politika od začetka do konca je le samopašna in egoistična, za nas kot zavezniške se Lahi niso nikoli brigali nič, ako ni bilo to njim v korist. **Lastna korist, a ne interesi trozveze, to je cilj vse laške domače in zunanje politike.** Kar se tiče njih samih, imajo Lahi seveda prav: prvo so oni, potem šele kdo drugi. Žalibog, da pa ni tuji pri nas tako kot je v Italiji.

Pri nas je skoro ravno narobe. Mi vsako stvar trikrat preobrnemo in se večkrat povprašamo, kaj bo rekla Italija na to. Pri vsaki večji politični akciji gledamo najprej na to, ali bo Lahom prav, ali ne bodo morda tam deli razžaljeni ali kaj podobnega. Kakor hitro se morda pojavi pri nas samostojna, krepka misel, že se je ustrašimo, ker samostojno mi sploh ne smemo misliti mi mislimo o vsaki stvari le z vidika trozveze, Lahi pa edino s stališča svojih koristi.

Da je temu res tako, to dokazujejo tudi najnovejši politični dogodki, posebno pa naš ponesrečen ultimatum v Beogradu in pa še bolj demarša v Atenah. Lahi imajo prav gotovo z Rusijo in Srbijo tesnejše zveze kot je našim nemškimi diplomatom po volji. Te zveze datirajo že nekaj let nazaj in kažejo, da so Lahi dobro računili. Za Lahe je Grška najbolj nevarna država na Balkanu; Grki pa tudi Rusom niso ravno po volji in tako je razumljivo laško in rusko prijateljstvo, ki se sicer nikjer ne pokaže prav očitno. Toda stvar je zadočila v zadnjem času še bolj resno lice, ko so Grki trčili nekoliko skupaj z znano albansko komisijo, ki meri in določa meje po albanskih puščavah.

Lahom grška moč ni prijetna, ker se bojijo konkurence na morju, nam pa ta stvar ne bi škodovala nič in nas prav nič ne briga. Nam bi bila grška mornarica in grška vojska naravno koristna v boju proti Italiji, ker Grki bi krepko pritisnili na Laha. Zato bi bilo politično in pametno Grke raje pridobiti kot pa se jim zameriti. To pot bi bilo šlo to prav lahko, le molčati bi nam bilo treba. Toda tega nismo storili. Trozvezine, to je laške koristi so nam bile bolj pri srcu kot naše lastne. Namesto da bi bilo mirno pustili Lahe protestirati proti Grkom kolikor se jim poljubi, smo seveda brž pomagali tudi mi, tako da sedaj pade vsa grška nevolja na nas, Lahi si pa zadovoljni mažejo roke. In vendar ni še par tednov, kar so nas Lahi sili na pritisniti na Grke.

dilu in so še polivalili s tem, da niso nastopali z nami!

Ako smo pred kratkim povdarjali, da naša zunanja politika sploh nima svojih tal v avstrijskih ljudskih potrebah in težnjah, potem velja to še v posebni meri glede naše zveze z Lahi. Mi se naj povsod žrtvujemo, povsod nas potiskajo v stran, Lahi pa naj se smeje in naj vživa koristi in delo naših rok. Tako pač ne more iti dalje in potrebno je, da se naša politika enkrat že osamosvoji in da jo skrbela tudi za domačine ne le za Lahe in albanske rokovnjače. Lahi imajo od trozveze toliko koristi, da tega ni mogoče kar tako na kratkopovedati. Ravno nam se imajo zahvaliti, da so tako brez vse skrbi lahko poslali svoje čete v Afriko proti Turkom. Kako pošteno smo se mi obnašali proti njim, ko so imeli skoro vse vojaške kore onstran morja in doma skoro prazne vojašnice in trdnjave. Res smo radovedni, kako bi nastopala Italija, ako bi mi imeli vse svoje vojaštvo na bosenski ali gališki meji? Ali ni že s tem dosti rečeno, da pišejo laški listi o našem Primorskem kot o „neodrešeni“ deželi? To niso besede, to so dejstva, ki govorijo cele knjige. In vendar pri nas tista postrežljivost, tista uslužnost, da ne bo zamere pri naših zaveznikih, na oni strani pa skrb za lastno državo in nehlajnost za naše usluge. Kedar nas rabijo, takrat smo dobri; mi naj pobiramo kostani iz ognja, pojedjo ga pa Lahi. Zato bi bil pa res skrajni čas, da tudi pri nas pokažemo nekoliko več samostojne energije in da porabimo svoje moči za svoje potrebe in za lastno državo.

Paragraf 14.

Prav dobro se gotovo še spominjajo nekateri naši čitatelji, kako je ves avstrijski političen svet svoj čas s strahom in grozo gledal na ta paragraf avstrijskega državnega prava.

Paragraf 14, namreč pravi, da vlada tudi brez parlamenta reši, kar se ji zdi nujno potrebno; tedaj postopa vlada čisto absolutistično, ne da bi se ozirala na naše ustavne pravice, ki zagotavljajo zbornici toliko in toliko vpliva pri vsakem novem zakonu, ki je potreben.

Ker pa živimo mi v ustavni državi, kjer ne govori le vlada, ampak tudi parlament, zato smo se vsi vedno bali take politične krize, ki bi prisilila vlado, da pošlje zbornico domov in da vlada sama po paragrafu 14. Kdor ima te količkej smisla za ustavno politiko in komur je le količkej mari za to, da pridejo poslanci izmed ljudstva do besede, tega tudi v resnici more boleti, ako vidi, da vlada vpelje absolutističen režim in dela potem na svojo odgovornost, med tem ko so poslanci lepo doma in parlament razpuščen.

Toda to je seveda samo v slučaju, da zbornica tudi res stori svojo dolžnost, da dela in se trudi, da skrbi za redni razvoj zakonodajnega in sploh političnega dela. Take zbornice bi bilo v resnici škoda, tako zbornico bi moral vsakdo pošteno zagovarjati in jo podpirati. Ako pa zbornica ne stori svoje dolžnosti, ako zavlačuje in otežuje pametno delo, potem pa je težko govoriti zanjo dobro besedo. Naj bo človek še tako prijatelj ustave in parlamentarizma, ako vidi, da zbornica ne dela, da vlada

potem se več ne bo potegoval za take odnošaje.

Naš sedanjí parlament, ki je izvoljen na podlagi splošne in enake volilne pravice, je v začetku obetal res mnogo. Vsi avstrijski narodi so upali, da je prišla s tem parlamentom nekaka politična pomlad v deželo. Toda stvar ni trajala dolgo in začeli so kišiti in tipki dnevi; zbornica je živela bolj od obstrukcij in opozicij kot od dela. Smisel za pravi parlamentarizem je ravno med poslanci začel tupatam izginevati in precej političnega pohujšanja je zakrivila ravno zbornica poslancev.

Kako je bilo v zadnjem letu, to je vsem še živo v spominu. Komaj per mesecev je bila zbornica sklicana in še takrat je rešila bore malo. Ideal politične spretnosti so postali parlamentarne počitnice, katerih smo letos imeli prav izdatno čez mero. Da je pri tem kriva tudi vlada, to je jasno.

Ako bi bila stvar od začetka prijeta nekoliko bolj resno in možata, mislimo, da bi bilo marsikaj drugače. Tudi v točki, ki je ravno te dni najbolj kritična, vlade ne moremo izvzeti, kajti na vsak način je vladina krivda, da se je zanesel v skupno zbornico tak provincijalni duh, tako da se rešujejo na Dunaju stvari, ki spadajo v deželne zbornice, ne pa v parlament.

Tako je davilo češko vprašanje na zbornico že celo vrsto let, sedaj je prišlo še drugo hujše, namreč rusinsko. Rusini hočejo v Galiciji imeti nov deželni volilni red, ki bi dal tudi njim nekaj pravic več kot so jih do sedaj imeli. Ta rusinska zahteva je opravičena, a gotovo ne spada v državni zbor. Doma naj bi se Poljaki in Rusini sporazumeli, to bi bila edina pot. In tu tiči vladina krivda, ker vlada ni te stvari rešila v okviru gališke deželne zakonodaje, ampak je pustila, da je zadeva prišla v parlament, kjer gotovo ni na mestu.

Rusinski poslanci, katerih je okoli 30, so začeli z obstrukcijo v zbornici, češ, če jim Poljaki ne dajo, kar jim pričiče, potem razbijejo državni zbor. Ob tej priliki moramo pribiti, da nosi jako veliko odgovornost v tej zadevi poljsko plemstvo, ki je imelo do sedaj v rokah celo deželno upravo in upa da jo bo še dalje. Te plemenitike bi morala vlada vzeti pošteno v roke in jih nekoliko pritisniti ob zid, drugače se ti gospodje ne bodo dali ukrotiti. **Pogajanja, ki so se vršila namreč več časa so razbita, poljski in rusinski poslanci se radi poljske nedostopnosti niso vtegnili zjediniti;** posledica tega spora je nadaljina rusinska obstrukcija, ki pomeni kakor se trdi za gotovo odgojenje če ne razpust državnega zbora in vpeljavo paragrafa 14.

Vlada sedaj vidi, da na ta način ne gre več dalje. Parlament ni za delo, ako Rusini obstruirajo proti finančnemu načrtu, torej ne kaže drugega kakor poseči po drugih sredstvih in rešiti s paragrafom 14. tekoče zakonske predloge. Ni prijeto kaj takega, to je treba povdariti, posebno še za nas Slované, ker je prepri med Poljaki in Rusini povzročil to prekucijo in Nemci prav škodoželjno kažejo na slovanske prepirane; a če ne gre na noben način s parlamentom drugače, potem je to še vendar najlepša pot. Vlada hoče s paragrafom 14 sedaj rešiti hitro finančni načrt, državni proračun in jezikovni zakon za Češko. Deželni red na Češkem in komisariat v Galiciji bi stopil v veljavo na podlagi avstrijskega parlamenta, ki ga

pragmatika za uradnike bi prišla takoj v potrditev. Tako bi vlada sama rešila v par dneh vse tekoče zadeve, ki jih zbornica rešuje že leta. Naj bo človek še tak prijatelj parlamenta, a v teh razmerah obeta vladin absolutizem več koristnega kot zbornica poslancev. Ta bi bila sedaj takoj odgojena in sklicana morda šele v prihodnji spomladi.

Sicer je mogoče, da se še prav zadnji hip zgodi kaka sprememba, a pričakovati je težko kaj drugega kot kar smo rekli. Da bi vlada pridobila še zadnji trenutek Rusine, to je skoro čisto izključeno in tako lahko pričakujemo z gotovostjo, da pride paragraf 14. v veljavo.

Politični pregled.

Notranji politični položaj.

Notranji politični položaj je postal skrajno kritičen. Pogajanja med Poljaki in Rusini so se razbila, vsled česar so Rusini sklenili zaprečiti vsako nadaljnje delovanje poslanske zbornice z najhujšo obstrukcijo. Ako ne pride danes ali jutri do kakega sporazumljenja med vlado in Rusini, bode vlada prisiljena državnozborsko zasedanje odgoditi ali pa je celo zaključiti ter poskusiti svojo srečo s § 14. Vlada hoče pa napraviti še zadnji poskus za doseg sporazuma med Poljaki in Rusini. V to svrhu je povabil grof Stürgkh za jutri na Dunaj načelnike vseh poljskih strank, ki nasprotujejo gališki deželnozborski volilni reformi, da se z njimi pogovori, ali bi bili pripravljeni dovoliti v to, da se v gališkem deželnem zboru glasuje o volilni reformi. Zatrjuje se, da poljski konservativci ne nasprotujejo temu namenu, a Rusini bi bili voljni sprejeti ta kompromis le, ako bi jim Poljaki dali tozadevne pismene garancije. Če bi se Poljaki strinjali s to zahtevno Rusinov, namerava grof Stürgkh nadaljevati pogajanja s poljskim blokom. Vsekakor upa vlada, da v ti zadevi ni še padla zadnja beseda. Rusini bi bili pripravljeni opustiti obstrukcijo v državnem zboru le pod pogojem, da bi bila vlada po vsaki ceni odločena izvesti gališko deželnozborsko volilno reformo.

Skupni ministerski svet.

Skupni ministerski svet se je pečal včeraj s končnimi pripravami za delegacijsko zasedanje, ki se prične dne 18. t. m. Dne 19. t. m. bodo delegati sprejeti od cesarja v avdienci in bo prečital cesar svoj prestolni govor, ki ga je ministerski svet danes odobril. Zunanji minister grof Berchtold je skiciral včeraj svoj ekspozé, ki ga bo imel najprej v ogrskih delegacijah. Zatrjuje se, da je gradivo, ki bo predloženo delegatom, zelo obširno in da bodo trajale delegacije do srede decembra. Tudi ogrski opozicionaleci so se odločili sprejeti svoje mandate in nameravajo ostro kritizirati Berchtoldovo politiko in razkriti tudi več škandalov iz ogrskega političnega življenja. Ogrska vlada se boji, da pride do novih škandalov in pokliče zato na Dunaj močen oddelek parlamentarne straže.

Hrvaško vprašanje

je res tužna točka naše domače politike. Hrvatje so na milost in nemilost izročeni mažarskim gospodom, ki ne zasledujejo drugega cilja, kot da bi Hrvatje še bolj oslabil. Že leto dni hrvaški

v gledišču »Fenice« zborovanje državnih nameščencev. Udeležba je bila velika. Zborovanja so se udeležili tudi tržaški državni poslanci. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen finančni svetnik dr. Marcocchia. Govorili so razni govorniki. Obe točki dnevnega reda, ki zahtevate takojšnje uveljavljenje toli potrebne službene pragmatike in zboljšanje plač ter uvedbo pristaniške doklade, ste bili vsprejeti soglasno z velikim navdušenjem.

Rmena ekselencija v Tržiču. Ladjedelnico v Tržiču si je ogledal v soboto minister kitajske republike ekselencija Šen-Sol-Ling in se je zasigural, da so načrti za one štiri brze križarice, ki jih je naročila Kina v Tržiču, dobri in zanesljivi. Ministra je obisk zelo zadovoljil. Spremljala sta tujega gospoda dva kitajska inženerja.

Jugoslovansko vprašanje, katero rešujejo že vsi poklicani in tudi nepoklicani faktorji, je potisnilo pero v roko tudi dr. Ušeničniku, ki je v zadnji številki revije »Čas« v tem oziru spregovoril par prav pametnih besed. Jugoslovansko vprašanje je v prvi vrsti politično in gospodarsko vprašanje. Jezikoslovne študije in debate ter prerakanja nas ne bodo nikamor pripeljala. Dr. Ušeničnik je tako zastavil vse stvari vsaj nekoliko širša tla, da ne bomo vedno premlevali te zadeve s stališča filologov in lingvistov.

Cigani so se stepli v bližini Kopra v Istri. Druhal je prebivalstvu že več časa v nadlego, po zadnjem pretepu je upati, da jih bodo oblasti vendar temeljito priprle. Pri pretepu je bil hudo ranjen neke 60letni cigan Petrovič, pri aretiranih ciganih pa so našli orožniki okoli 16.000 K po večini ukradenega denarja. Tako divjega pretepa tamošnje ljudstvo ni videlo gotovo še nikdar.

Stoletnica Andreja Einspielerja. Dne 13. t. m. bo minulo sto let, odkar se je rodil v Rožu buditelj in voditelj koroških Slovencev blagi Andrej Einspieler. Njegove zasluge za našo narodno obrambo so neprecenljive. Zlasti Korošcem je bil pravi oče in je njegov spomin nesmrten. Andr. Einspieler je probudil Koroško, on je prvi bil na delu, da Slovence na Koroškem iztrga iz nemške poplave.

Pes kot rešitelj. Iz Celja poročajo, da je šel pretekli torek zlatar Pacchiaffo s svojim psom na izprehod k Savinji. Nenadoma pa je začel pes vohati, tek je k Savinji in k svojemu gospodarju nazaj. Pacchiaffo je postal vsled tega pozoren, šel je k vodi in našel v njej nezvestno žensko. Po nekaterih poizkusih se je posrečilo spraviti jo k zavesti. Bila je neka 19-letna natakariča, ki je hotela izvršiti samoumor. Prenesli so jo v bolnišnico ter bo sčasoma okrevala.

Škratina v Zadru. V Zadru je izbruhnila poleg tifusa prav močna škrlatina, za to so vse srednje in ljudske šole do preklica zaprte.

Minister Zaleski, ki je bil pred kratkim od našega cesarja povišan v grofovski stan, je dobil te dni od papeža veliki križec reda Sv. groba in papeževo sliko z latinskimi lastnoročnim napisom. Grofica Zaleska pa je bila odlikovana od papeža s križem reda Sv. groba.

Protest črevljarskih mojstrov cele Avstrije se je vršil včeraj na Dunaju radi velike draginje usnja in proti usnjenim kartelom.

Znižanje mesnih cen na Dunaju. Prva dunajska veleklavnica je vsled padanja cen pri živi živini že pred meseci znižala cene mesu na svojih stojnicah za pet vinarjev in 13. avgusta zopet. — Nato so mesarji v svojem glasilu velepodjetju očitali »umazano konkurenco« in pisali, da cene prvovrstnemu mesu ne morejo znižati. Veleklavnica je na to odgovorila s tem, da je s 14. oktobrom tudi po vseh svojih mesnicah, ki razpečavajo le prvovrstno meso, znižala cene za 10 vinarjev. Cene prešičevega

mesa je znižala za 30 vinarjev, pri slanini in masti pa je popustila celo 40 vinarjev pri 1 kg. Ako se bodo razmere ugodno razvijale, namerava cene še bolj znižati. Vojaštvu je veleklavnica znižala cene za 16 vinarjev, mornarici pa za 14 vinarjev. Ali bomo ta dunajski blagslov tudi v Gorici kaj čutili?

Kot važen trgovski dogodek pripovedujejo nekateri nemški listi vest, da smo prodali na Baklanu jako mnogo žveplenk. Ako drugega ne prodamo, potem se tudi o tej »važni« točki skoro ne spleča govoriti.

Izdaja novih preračunjevalnih tablic. Glasom razpisa c. kr. trgovskega ministerstva od 28. 10. t. l. št. 50309/P natisnilo se je nove preračunjevalne tablice za v frankih, markah ali pudih šterlingov izpostavljaajoče se poštne nakaznice. S temi preračunjevalnimi tablicami se opremi le poštne urade z večjim prometom. Poštni uradi, katerim ne bodo na razpolago te tablice, se poslužujejo pri preračunjevanju na franke, marke ali pude šterlingov glasečih se poštinih nakaznic, ki jih vsebuje pisemskopoštni cenik. Nove tablice razpečava poštni časopisni urad I. na Dunaju po 30 v. Poštni uradi izven Dunaja posredujejo naročbe na te tablice. Denarni zneski se v teh slučajih prepošljejo s poštne prosto poštno nakaznico na poštni časopisni urad I. na Dunaju.

Košut nevarno bolan. Ogrski politik Košut je že več časa nevarno bolan.

Ogrski brzovlaki brez 3. razreda. Na ogrskih železnicah so bili pred kratkim vpeljali 3. razred za vse brzovlake. Ker pa se ni skoro nikdo vozil, so 3. razr. konečno za vse ogrske brzovlake odpravili.

Znanstveno predavanje o Jugoslovanih bode imel na monakovski trgovski šoli graški slavist prof. dr. Murko. Vidi se, da se hočejo Nemci v Nemčiji pravilno poučiti o jugoslovanskih razmerah, naši avstrijski Nemci se brigajo bolj za Albance kot za kulturne sosedo.

Avstrijska ekspedicija na južni tečaj. — V učenem svetu smo se mi Avstrijci do sedaj hvala Bogu pokazali dosti bolj kot pa v političnem. Tudi slavnih ekspediciij v neznane kraje smo se večkrat prav častno udeležili. Sedaj pa nastopi mlad avstrijski učenjak dr. König iz Gradca težavno pot proti južnemu tečaju, da preišče ondotne kraje in ozemlja. Dr. König je že bil na taki ekspediciji, zato si obetajo znanstveni krogi od njegovega potovanja prav mnogo. Ladija za bodočo ekspedicijo se pripravlja v Trstu, kjer se mudi tudi dr. König večkrat na teden, da nadzoruje priprave. Ko bode vse zbrano in urejeno, odpluje ladija prihodnjo spomlad v ledeni svet ob južnem tečaju, kjer se bodo vršila znanstvena raziskovanja, ki bodo trajala par let. Nadajmo se da naš avstrijski učenjak ne bo tako nesrečen kot kapitan Scott, ki ni več videl svoje domovine.

Zadušna maša za papeža Leona XIII. se je vršila v Rimu v sikstinski kapeli dne 5. novembra. Mašo je bral kardinal Vanutelli, navzoč je bil prvič po svoji bolezni tudi sedanji Sv. oče Pij X. Sv. maše so se vdeležili razni kardinalov tudi člani raznih poslaništev, zastopniki raznih redov in mnogobrojno elegantno občinstvo.

Za Albance se je ogrela tudi neka nemška pisateljica Godin v Monakovem, ki je izdala neke oglas, v katerem pozivlje svoje požrtvovalne rojake, naj dajo kaj prida za albanske revčke, ki trpijo lakoto in žejo, ki so od vsega sveta zatirani itd. Morda bi ne bilo napačno, ako bi denar dali ljudje raje domačinom siromakom, ki ne divjajo s puško in samokresom po deželi, ampak so lepo ponižni in tudi v resnici potrebni.

Odprava avstrijske in italijanske pošte v Albaniji. Tržaški »Piccolo« objavlja neko pismo, ki je je dobil od Esadovega zaupnika Derviš Hime, v katerem sporoča med drugim, da se peča

mednarodna komisija tudi s vprašanjem o odpravi avstrijske in italijanske pošte v Albaniji za to, da bo imela nova »država« od te panoge novih dohodkov.

Brzovlak Petrograd—Reka. Nekateri listi so prinesli vest, da se vršijo pogajanja med rusko in ogrsko direkcijo državnih železnic glede uvedbe direktnih brzovlakov Petrograd—Budapešta—Reka. Ta nova proga bi prav občutno škodovala Berolinu in Dunaju, ker bi potem tujci iz severa v Italijo šli po večini čez Reko, ne kot sedaj preko Dunaja in Trsta. Kakor se poroča, so pogajanja že skoro gotova.

Zrakoplovec Pegoud, ki je znan celemu svetu s svojimi poleti s preobrnjenim zrakoplovom je v Bruslju v nedeljo izvrševal vratolomne polete s svojim aeroplanom v dežju in viharju.

Zanimiva razsodba glede hotelskih tatvin. V današnjih časih, ko ljudstvo jako mnogo potuje, je pač že ta ali oni imel smolo, da mu je v hotelu ali v kavarni ali restavraciji »zmanjkala« suknja ali kaj podobnega. Najvišji sodni dvor je dne 4. nov. t. l. imel razsoditi o neki taki pravdi. Tožitelj je bil gost, ki je stanoval v nekem hotelu, kjer mu je iz bralne sofe »izginil« dragocen kožuh. Za škodo je zahteval od hotelirja odškodnino, toda ta se ni hotel vdati. Pravda je šla skozi vse tri inštanice in zadnja je odločila, da ima hotelir prav, ako ne plača odškodnine. V razsodbi je rečeno, da hotelir ni odgovoren za vse drobnarije, ki jih imajo gostje s seboj v njegovem hotelu, **ampak on odgovarja edino za tiste predmete, katere dajo gostje izrecno njemu shraniti.** Vse drugo ni njegova briga in pri morebitni izgubi ni njegova dolžnost, da bi škodo poplačal.

Ženska volilna pravica. Že ponovno se je pri nas reševalo to kočljivo vprašanje. Nikdo se ne mara zameriti lepemu spolu, a tudi preveč pravic mu nikdo rad ne odstopi. Radi te zadeve sti se pritožili na Monakovskem dve dami, neka učiteljica in neka zdravničica, toda državno sodišče (Reichsgericht) je nju pritožbo odbilo, češ, da zakon misli **edino osebe moškega spola,** ko govori o volilni pravici.

Avtomobilske nesreče. Londonska policija je izdala te dni svoje poročilo za l. 1912, kjer poroča tudi o raznih pocestnih in prometnih nezgodah. Poročilo kaže, da je avtomobil najbolj nevarna pocestna »zver«, ker požre v resnici največ ljudi. L. 1910 je bilo n. pr. v Londonu 388 ljudi povoženih do smrti, l. 1911 že 426 in l. 1912 že 538. In ravno v zadnjih letih je število avtomobilov v Londonu prav posebno poskočilo, samo v l. 1912 je bilo izdanih 1483 voz-nih koncesij za avtomobile. Podrobna statistika kaže, da pride na avtomobil-ske omnibuse 171 mrtvih in 2580 ranjenih; navadni avtomobili so pobili 117 ljudi, ranili 3222; fajakarski avtomobili so pokončali 40 ljudi, ranili 2091; električna železnica je končala 37 oseb in ranila 2320; navadna motorska kolesa so bolj nedolžna in imajo le 7 pobojev na »vesti«.

Gospodarstvo.

Tkaninska industrija nazaduje še vedno. Posebno se opazuje ravno v naših najboljših industrijskih okrajih na Češkem in na Moravskem veliko nazadovanje. Kupcev in odjemalcev ni, zato tovarne ustavljajo delo. Te dni je prišlo poročilo, da je ena največjih firm, Herman Polak in sinovi, ustavila delo po vseh tovarnah za en dan na teden in dela le 5 dni, v nekaterih svojih obratih je pa ustavila delo do kraja. To so žalostna poročila in klaverni »vspehi« vojne na Balkanu.

Dražbeni razpis. Razpisuje se javna dražba za oddajo dobave spodaj navedenega blaga za deželno umobolnico. Pismene ponudbe se morajo vložiti na zapisnik deželnega odbora najkasneje do 12. ure opoldne dne 20. novembra 1913., tozadevni vzorci pa naj se predložijo ravnateljstvu deželne umobolnice v dvojnem številu. Vzorci morajo biti zapečateni in označeni z imeni ponudnikov, ter se morajo oddati v sledečih množinah: 500 gramov za moko, riž, debele in drobne otrobi, oves, sirk in milo, 1 liter za vino, kis in olje, 100 gramov za vsako drugo vrsto blaga izven: meso, jajca, polenovko, citrone, drva, sardine v škatljah, led in metle. Vzorec slanine naj bo tako izrezan, da se more dognati njena debelost. Za dobavljanje mesa naj se označi teža tare.

Blago, ki se bo dobavljalo, je sledeče: Govedina okroglo 10.000 kg, teletina okroglo 3.000 kg, goveja jetra okroglo 300 kg, telečja jetra okroglo 50 kg, svinjsko meso okroglo 1.000 kg, domač salam, pol osušen okroglo 300 kg, slanina okroglo 1.100 kg, svinjska mast okroglo 1.200 kg, sezamovo olje okroglo 1.700 kg, fino olje okroglo 25 kg, kava — santos okroglo 700 kg, Kavina primes okroglo 400 kg, sladkor okroglo 3.500 kg, ementalški sir I. okroglo 50 kg, ementalški sir II. okroglo 1.100 kg, bovški sir 800 kg, Parmški sir 300 kg, mleko 56.000 litrov, vino 15.000 l, kis 2.000 l, Sirkova moka 5.300 kg, riž 6.000 kg, sol 5.100 kg, fižol 3.000 kg, jajca 49.000 kosov, leča 500 kg, citrone 1.100 kosov, konzerve paradiznikov 100 kg, polenovka 300 kg, debele otrobe 800 kg, drobne otrobe 500 kg, sirk 400 kg, slabše žito 500 kg, ogrski oves 3.000 kg, sardine v škatljah 50 kosov, kisló zelje 200 kg, led 16.000 kg, milo, pol osušeno 800 kg, drva 100 m³, metle št. 2 1.000 kosov.

Ponudniki morajo položiti pri deželni blagajni najpozneje do 12. ure opoldne dne 20. novembra 1913. kot varščino v gotovini ali v vrednostnih papirjih zneske in sicer: 1.000 K za dobavo mesa, 400 K za dobavo vina, 200 K za dobavo mleka, 300 K za dobavo jajc. Morebitna nadaljna pojasnila o kakovosti in o načinu dobavljanja posameznih vrst blaga se dobijo pri ravnateljstvu deželne umobolnice ob delavnikih od 11. do 12. ure predpoldne.

Žitna letina 1913.

Ukljub vsem nezgodam in ukljub deževnemu vremenu je letošnja žetev

Draginja je prestana

bo vskliknil vsak,

ki se jo tem prepriča v trgovini

J. MEDVED - GORICA

Gene so sledeče:

Mošak obleka K 28, 34, 40, 35.

Žilmska suknja „ 20, 25, 30, 40.

Pelerina „ 15, 20, in 25.

Otročja obleka od 7 K naprej.

Prepričajte se o tem v izložbenih, oknih kjer cene jasno govorijo da je v resnici

DRAGINJA PRESTANA

Ta glas naj prodre do zadnje hiše naše domovine.

Hrvaškem, nešteto konferenc je že bilo popisanih po protokolih in vendar še ni od nikoder rešitve. Vse ustavno življenje je mrtvo, politika spi in nima besede in narod trpi in postaja top v svoji nemi resignaciji. In to se godi na Hrvaškem, v deželi, ki je imela svoje kralje, svoj državni zbor, ki ima zgodovino in kulturo! V Albaniji bi bilo to razumljivo, na hrvaških tleh je to nekaj neverjetnega in nezaslišanega. Mažari, ki imajo v rokah vso moč in oblast, a ne poznajo nobene poštenosti ne pravice, baje tuhtajo sedaj zopet nov načrt. Ker so hrvaške stranke zahtevale prvo nove volitve, potem še le druga pogajanja, se zdi da bodo Mažari morda vstregli tej zahtevi, seveda po svoje. Grof Tisza ni sicer izjavil še nič v tem oziru, a listi pišejo, da se dá ravno iz njegovega molčanja sklepati, da snuje zopet nek nov načrt. Ta načrt bi bile namreč nove volitve, ki jih baje misli Tisza razpisati popolnoma nenadoma in jih izvesti po — ogrskem načinu, to se pravi s puško in bajonetom. Na ta način bi bile tedaj volitve izvedene in hrvaški zahtevi bi bilo vstreženo. Kako, tega pa mažarska oholost ne vpraša. Vspeli volitev bi bila bržkone vladina večina in Mažari bi imeli potem Hrvate še bolj na vrvi kot sedaj. Tako gre čas naprej in namesto, da bi se delalo v korist dežele in ljudstva morajo biti politične stranke na Hrvaškem na straži, da se jim ne zgodi na tistem kaka nova krivica.

Zborovanje ogrskih škotlov.

Katoliški škofje latinskega in grškega obreda na Ogrskem so imeli dne 7. t. m. konferenco. Predsedoval ji je knez primas Czernoch. Razpravljali so o katoliški avtonomiji, o reviziji učnega načrta ljudskih šol, o pastirstvu med izseljenci v Ameriki, o organizaciji starešev v celi deželi in o več manj važnih predmetih.

Nemci in Mažari

si tudi niso več tako prijazni kot so bili. Posebno z ogrskimi Nemci se Mažari kar nič več ne razumejo in od vseh strani so začeli pritiskati nanje. Nemški listi tožijo sedaj, češ, da prej so Mažari davili le Srbe in Slovake, sedaj pa da so se spravili tudi nad siromašne Nemce. Te tožbe naših avstrijskih Nemcev se nam zdijo sicer jako smešne in tudi neupravičene, kajti oni so sami krivi, da se njih »švabskim« bratom na Erdeljskem godi tako slabo. Nemci so bili l. 1867 za dualizem tako navdušeni, da so se kar objemali z mažarsko gospodo od samega veselja, da so takrat razcepili Slované na dva kraja. Nekaj jih je sedaj pod ogrsko, nekaj pod avstrijsko vladno. Ta cepitev je bila za vse Slované skrajno škodljiva, še najbolj pa za nas in Hrvate. Prej smo bili skupaj v eni državi, sedaj pa so Hrvatje izročeni Mažarom mi pa Nemcem. Skupaj bi nas ne mogli nikdar pogoltniti a razcepljene nas davijo čisti lažje. To cepljenje in oslabeenje Slovanov je bil glavni namen delitve naše monarhije v dve polovici. Toda stem da so Nemci Mažarom izročili naše brate Hrvate, so izročili mažarski oholosti tudi svoje brate, švabsko pleme na Erdeljskem. Tako so Nemci iz sovraštva do Slovanov prodali krvne brate mažarskim magnatom, ki jim sedaj natezajo strune, kakor pač znajo le Mažari. Sedaj kričijo Nemci o krivicah, ki se jim godijo, sedaj se prirožujejo, da so preganjani in zatirani, a to je vse prepozno. Mažarski listi so te dni prinesli proti nekaterim nemškim voditeljem prav grde obtožbe, kjer jim očitajo da so agentje za izseljeniške družbe v Nemčiji itd. Razburjenje in škandal je med Nemci velik, a prav za prav so Nemci sami krivi, da so prišli pod mažarsko oblast. Nas so hoteli pokopati, Slované, a pokopali so tudi sebe in svojo državno svobodo.

Domače in razne vesti.

Iz politične službe. Okrajni glavar

ništvenega svetnika. — Namestništvena tajnika Liabordo grof Mels-Collredo in Hubert baron Baum pl. Appelshofen sta imenovana za okrajna glavarja.

Premestitev. Inženir Artur Marcuzzi je premeščen iz Tolmina v Trst.

Od abstinence so se razgreli, namreč gospodje pri »Novem času«, četudi precej brezpotrebno. Seveda, če kdo vidi v skromnem konstatiranju golega dejstva, da se pravi abstinenci praviloma ne bo ogreval za vinorejo, že »zlobno trditev«, potem je ta reč razumljiva. V normalnih razmerah je namreč pravemu abstinentu gotovo ljubše, da se prideluje kolikor imogoče malo vina; tak mož je res za načelno abstinenco, ne pa kdor o njej le govori. Dalje bi vendar radi vedeli, kje so naši listi pisali: »Le krepko pijte naprej!« kakor to sledi iz trditve v »Novem času«. Naši glasili sti biil vedno za treznost in zmernost med ljudstvom vseh slojev, četudi nismo v tem oziru pretiravali do smešnosti, kakor to dela »Novi Čas«, ki je s svojo skrbjo za vinski pridelek abstinenco le osmešil. Novostrujarji so celo protialkoholno društvo »Sveta vojska« že spravili tako daleč, da beremo med sklepi občnega zbora (»Novi Čas« dne 7. nov.) tudi predlog, da »naj se naprosi deželne poslance, da bi v deželni zboru sprožili misel, naj bi se strokovno proučilo, podpiralo in razširjalo pri nas konserviranje grozdja in vina itd.« Menda je goriški oddelek »Svete vojske« edini, ki se briga za konserviranje vina! Kam pa bo šlo to vino? V druge kraje, poreče kdo. A tako tedaj, drugod se lahko ljudje zastrupljajo z alkoholom in še abstenenčna društva naj pripomorejo do dobrih butilk! Tu se pač neha vsaka resnost in možnost, zato pa je od naše strani v tem oziru to zadnja beseda. Ako kdo razširja in pospešuje konserviranje vina v butilkah in zraven govori o važnosti abstinence, s takim človekom ni mogoče govoriti stvarno in objektivno. Tak človek je vetrnjak in obrača plašč po vetru — ne po načelih. Kdor je res načelen in cel mož, ta zagovarja svoja načela tudi v osebno škodo. Kdor pa išče v vsaki stvari le svojo osebno korist, temu so načela lanski sneg. Za take ptiče je popir naših listov pač daleč predober.

18 shodov. Italijani so imeli v nedeljo na Primorskem vsega skupaj 18 shodov, katere so priredili večinoma italijanski visokošolci v prid ustanovitve italijanske univerze v Trstu. Da ni tudi Gorica izostala, razume se samo ob sebi. — Na Tridentinskem je bilo 19 takih shodov. — V Gorici je bil prvi govornik visokošolec Kocjančič. Govoril je tudi državni poslanec Ušaj kakor tudi visokošolec Březina. Kakor se vidi sami potomci Romula in Rema. Tudi odgovorni urednik lista »L'Eco del Littorale« Stefani je v imenu furlanske ljudske stranke pritrjeval zahtevi, da se mora ustanoviti italijanska univerza edino le v Trstu. Da bo cela stvar bolj držala izrekel se je tudi zatosocialni demokrat Tonet. Z ozirom na sedanji naš notranji politični položaj so si izbrali Italijani kakor se vidi najugodnejši čas za tak nastop. — V Zadru je policija tak shod prepovedala.

Kaj bo iz take tatinske ženske mladine? Da kradejo razni potepuhi odrasli in tudi neodrasi je znano. Da se dobi tu in tam tudi kaka tatinska doraščena ženska je tudi znano, a da kradejo po hišah 13—14 letne deklice to so pa redkejši slučaji. Ena takih tatvin se je zgodila minuli petek v Gorici. Istega dne popoldne se je priplazila na stanovanje poslovdje »Narodne Tiskarne« v Gorici L. Lukežiča na Franc Jožefovem tekališču št. 58 mlada deklica. In ker ni bilo nikogar v kuhinji je izmaknila iz torbice, ki je ležala na mizi denarnico, v kateri se je nahajalo nekaj nad 13 K denarja. Ker je bila soproga poslovdje v drugi sobi ni nič slišala. Tatvina se je zapazila šele drugi dan, ko se je imelo

policiji. Ker je služkinja dr. Sketa videla v petek popoldne mlado deklico, ki je počasi lazila gori po stopnicah je padel koj sum na njo. Policija je šla koj na delo. In res se je kmalu v soboto popoldne redarju Antonu Petejanu posrečilo priti mladi tatici na sled. Dobil jo je v goriškem »Fraterju« na starem pokopališču, kjer se je v družbi z drugimi malopridnimi dečaki in deklicami »guncala« v »barkah« in se vrtela na »ringelšpilu«. Ko je zagledala redarja je tekla kar so jo mogle nesti noge, redar seveda za njo. Nastal je celi lov na tatico. Redar je ni mogel doseči. Zato si je na cesti sposodil od nekoga dvokolo in ucedil jo je za pobeglo tatico, kjer jo je dohitel pri glavni pošti. Tam jo je aretirani odvedel na policijo. Tatica je tatvino zaničala. Ko so jo pa popolnoma slekli so našli v čevlju še 5 K 50 vin.; tedaj je tatvino priznala. Tatica se imenuje Ana Maraž, je stara 14 let in stanuje v ulici sv. Mavra. Na vprašanje, kako je potrosila še ostalih 8 K je rekla: v Hilmtajhu sem spila v družbi drugih 1 »pašareto« in pol litra vina, potem smo šli na »barke« in na »ringelšpilj«, kjer sem tudi drugim plačevala, kupila sem pri Fajtu pašte, pri Orzanu »šalamo«, potem nekje drugje sir in »pršut«. Pet jih je bilo, katerim je plačevala, namreč 3 deklice in dva dečka. Denarnico — seveda prazno — je vržla v neko ograjo kjer so jo potem tudi našli. Zaradi tatvine je bila aretirana že 10 krat. Ker pa ni imela še 14 let je bila zaprta le na policiji. Sedaj pa pride pred sodnika. — Dekletce je sicer rojena Slovenka, a je laško vzgojena. — Kam pride taka pokvarjena mladina?

Izpred sodišča. Na 10 K globe je bil obsojen Avgust Bremec iz Čepovana, ker je v neki gostilni v Čepovanu ustrelil z revolverjem, toda ne da bi koga ranil. — Isto kazen je zadela Vincencija Musič iz Št. Ferjana, ker je odstranil pečat finance od kotla za žganje. — Josip Bizjak, ki upravlja zemljišče Peršolje v Šmartnem se ni držal pasjega kontumaca. Pustil je psa odvezanega in brez nagobčnika, pes pa je ugriznil Josipa Figar. Za to je bil Bizjak obsojen na 24 ur zapora.

Na sedem mesecev težke ječe je bila obsojena Antonija Cocligh, ker je ukradla v hiši gospodarjev 1100 K v denarju, mnogo perila in drugih reči.

Zaradi lažnjive izpovedi. Alojzij Kranjšček iz Šempasa je zažgal voz lesa. Zato je bil zatožen in on je pregovoril Josipa Podgornik ter Ivana Mladovan, da sta izpovedala njemu v priilog. Zato so bili pa vsi trije toženi zaradi napačnega pričanja. Kranjšček je bil obsojen na 3, ostala dva pa na 2 meseca težke ječe.

Starodunajski koncert, ki se je vršil minulo nedeljo v dvorani nemške šole na Senenskem trgu v Gorici, je privabil še precej odličnega občinstva. Nastopili so štirje umetniki in sicer eden s flavto, eden s klavirjem, ena s harfo in ena s kitaro. Želi so obilo zaslužene pohvale. Zlasti se je odlikovala umetnica s harfo. Začarala je občinstvo s prijetnimi nežnimi akordi, ki so sladko odmevali po dvorani in imela je godalo v popolni oblasti. A tudi igralec na glasovir se je odlikoval in se pokazal pravega mojstra. — Od udeležencev je bilo zastopano večinoma častništvo z družinami. Tudi Slovenci so bili še precej zastopani. Lahov je bilo malo.

Z Rojce se nam poroča: Vojaška oblast predeluje Rojce. Odkar imamo vojašnice na Rojcah, se vedno koplje in napravlja razne ograje iz lesa, iz železa, iz tramovja itd. Sedaj napravljajo tudi novo šolo za jahanje. — Občina Št. Andrež je dala napraviti praktično sesalko za vodo, ki prihaja iz Tannerjeve ledenice. To vodo se sme uporabiti samo za zalivanje poljskih pridelkov. Praktična je ta sesalka. Voz gre pod sesalko in sod je kmalu napolnjen. — Iz šolskih krogov se nam poroča, da se nekateri vojakci jezdec ne lepo obnašajo proti dijakom iz Gorice, ki izpolnijo obvezne šolske obveznosti.

jo na nje in jih z nelepimi priimki obkladajo. To delajo zlasti nekateri podčastniki, katerim ne dela tako nastopanje prav nobene časti.

Nameravana elektrarna iz Furlanije čez Kras, čez Gorico v Soško dolino je baje reč, ki se bo najbrže uresničila. — Tozadevna družba, ki namerava zgraditi to veliko podjetje je na neumornem delu. Ako se to uresniči, potem bodo naše občine s Krasa, goriške okolice in soške doline preskrbljene z električno rasvetljavo. Nekatera starejšinstva v goriški okolici so se že bavila s to zadevo. Veljaki na deželi pozdravljajo z veseljem to namero. Družba za napravo te elektrike je baje že vprašala ponekod lastnike zemljišč za odkup sveta, ki je potreben za postavitev cementnih drogov.

Na zborovanju sežanskega učiteljskega društva se je sklenilo pooblastiti odbor, da odkloni »Dan« v imenu učiteljskega sežanskega okraja ter zahteva pojasnila, v kakem razmerju je »Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev« z »Dnevom«.

Čudno vreme. Iz Sv. Križa nam poročajo: V petek 7. t. m. imeli smo pri nas v Sv. Križu aprilovo vreme: solnce, dež, veter, točo, blisk in grom s treskom. Treščilo je v zvonik župne cerkve, in čeravno je novo in dobro vreden strelovod, je napravila strela še precej škode na zvoniku. Odtrgalo je in zdrobilo še precejšen kos korniša nad zvonovi. In v tem času!

Vojaška vest. Znani načelnik dirke okrog goriškega Krasa, ki se je vršila meseca maja t. l. nadporočnik gospod Karol Christian poveljnik kolesarske stotnije v Korminu, je imenovan stotnikom ter pridelen k auto-oddelku v Klosterneuburgu. Pri tej priliki, ga je cesar odlikoval s »Signum laudis«.

Nova vojašnica v Vipavi. Vojno ministrstvo je pred kratkim odločilo, da se zgradi za tamošnji trdnjavsko-artiljerijski bataljon nova vojašnica. Izgotovljena mora biti do 1. maja 1915.

Sneg. V noči od 6. na 7. in čez dan 7. novembra je sneg pobelil Nanos, Kovk in Čaven nad Vipavsko dolino, zato čutijo tudi po dolini nekoliko bolj mraz.

Razpis natečaja. C. kr. poštno in brzojavno ravnanstvo namerava predlagati c. kr. trgovinskemu ministerstvu na Dunaju vpeljavo dnevno enkratne enovprežne poštne vožnje med Trnovom pri Gorici in Solkanom.

Ta poštna vožnja bi se imela vzdrževati le z normalnim poštним vozom, kateri bi moral popolnoma zadostovati zahtevam, stavljenim v §§ 12 in 13 pouka o prevažanju pošte po cestah. Dohodki od prevažanja oseb bi pripadali podjetniku. Glede oskrbovanja te poštne vožnje bi se imelo skleniti pogodbo ter bi moral podjetnik položiti varščino (kavcijo) v znesku štiristo K. Kolekovane ponudbe za podelitev te prevaževalne službe naj se pošljejo najkasneje do 15. novembra t. l. c. kr. poštному in brzojavnemu ravnanstvu v Trstu in naj se v istih označi letni pavšal, ki se zahteva za oskrbovanje omenjene vožnje.

Leseni most pri Bračanu, ki pelje iz Avstrije v Italijo, je baje že precej v slabem stanju, tako da so naše in laške oblasti sklenile, da se ta stvar primeru uredi in popravi. Dne 12. t. m. se bode vršila tozadevna komisija, katere se vdeležijo zastopniki obeh držav, da se tako ukrene vse potrebno.

Novi davčni urad v Trstu prične poslovati dne 1. januarja prihodnjega leta. Nemci se boje, da bi vseh 70(?) uradniških mest zasedli sami — Slovenci in se pripravljajo, da bi spravili čim več svojih — jezikovno nesposobnih ljudi v urad. Slovenske poplave se pač ni bati, saj nas vlada ne neguje kakor Albance; če bi pa prišla do besede pravica, bi pa morali biti Slovenci primerno upoštevani.

Zborovanje državnih nameščencev v Trstu. V nedeljo se je vršilo v Trstu

pri nas vendar še srednje dobra. Pri tem se seveda oziramo samo na splošne, povprečne podatke. Ena vas ima morda prav dobro žito, drugo je zadela toča itd. Takih posameznosti pri splošnem pregledu seveda ni mogoče vpoštevati. Računi se navprek in z ozirom na to je letošnji naš žitni pridelek srednje dober. Takih števil kot lani seveda nismo dosegli, a lansko leto je bilo v tem oziru prav posebno ugodno. Lani smo našli samo v avstrijski polovici naše države 19 milijonov kvintalov pšenice, 30 milijonov kvin. rži, 24 milj kvin. ovsu in 17 milj. kvint. ječmena. Taka letina na žalost ni dostikrat in tudi lanska je bila bolj izjemna kot pravilo. Letos bo seveda nekaj manj. Vendar se računamo letno na 16 milj. kvin. pšenice, kar pomeni še vedno velik napredek. Rži se računamo približno na 27 milijonov kvin. Ječmena bo približno toliko kot lani, če tudi je letos zrnje precej slabše. Ovsu bo letos okoli 2 milj. kvin. manj kot ga je bilo lansko leto, toraj okoli 22 milj. kvintalov. V celoti je to še jako bogata žetev, četudi so seveda kraji, kjer ni rodilo polje čisto nič. Opazuje pa se letos dejstvo, da so ravno oni kraji zaostali, kjer se poljedelstvo še goji po starem kopitu, kjer ni gospodarskega napredka. Nasprotno pa so letos n. pr. na Češkem in Moravskem kljub slabemu vremenu našli lepo svoto raznovrstnega žita. Tam so poljedelci, ki gredo s časom naprej. Tam so uvedeni že vsi moderni načini orodja, gnojenja, oskrbovanja njiv itd. Kar poškoduje umma, to si pridobi kmetovalec umetnim potom, ker izkoristi zemljo do zadnjega kotička.

Ker so tudi na Ogrskem računali glede žetve po večini že sklenjeni, tedaj lahko podamo že skupne svote za celo monarhijo v l. 1913. Zraven postavimo tudi skupne svote iz par prejšnjih let, da čitatelji lahko primerjajo številke, žetev

	1913	1912	1911
	milijonov kvintalov		
pšenica	59.—	69.20	67.76
rž	40.5	44.15	40.25
ječmen	34.8	32.80	32.80
oves	37.1	35.52	36.52
	171.4	182.04	177.33

Kakor se vidi smo letos za dobrih deset milijonov kvintalov nazadovali, in sicer najbolj pri najvažnejši žitni vrsti, pri pšenici. Kljub temu pa se računamo z gotovostjo, da bomo shajali z lastnim žitnim pridelkom najmanj do pozne pomladi prihodnjega leta 1914. Potem bo treba žito kupovati od drugih, zato pa pogledimo tudi po drugih državah, kako stoji s svojim pridelkom. Nemčija računuje letos skoro na enako letino kot lani, toda zrnje je dosti boljše, tako da se celo Rusi boje na Finskem nemške konkurence. Francoska država je z žitom preskrbljena izborna. Domačega pridelka sicer ni ravno dosti, a toliko lepše so rodila polja v njih afrikan-skih naselbinah Algir in Tunis. Tudi v Italiji žetev ni bila slaba. Skupna svota žita znaša skoro 10 milijonov kvintalov več kakor lani. Rusija ima letos mnogo in dobrega žita. Eksport ruskega žita se bo letos gotovo povečal, ker so okoliščine take da bode marsikatera država rabila več žita kot ga je pridelala sama. Rusi pa ga imajo vedno na prodaj. Na Balkanu so letine kljub vojski še dokaj ugodne. Rumunija bo tudi letos imela še nekaj žita za prodajo, med tem ko bodo Bolgari in Srbi rabili pridelek zadnjega leta popolnoma zase in tako ne pridejo za svetovno žitno trgovino sploh v poštev.

Najmočnejše žitne zaloge ima sedaj Severna Amerika. Že od lani je ostalo precej žita neprodanega, letošnja žetev pa bila ena najbogatijih v zadnjih letih.

letih in tako bodo igrale Zedinjene države v žitni kupčiji poleg Rusije gotovo najvažnejšo ulogo. Tako je sedaj tudi jasno, od kje bo prišla manjkajoča pšenica v naše kraje: po večini iz Amerike. Amerika prodaja ogromno pšenice v naše kraje in skoro vse evropske države kupujejo onstran morja. V zadnjih letih se odlikuje tudi Argentinijska žitna kupčija in prodaja posebno dosti kornu-ze v naše kraje.

Sklepamo. V celoti kažejo številke precej ugodne razmere glede žita in — kruha. Žalibog je navadno to, da kljub dobrim letinam vendar ni žito ne moka po ceni. Tega pa ni kriv posestnik, ki žito prideluje, ampak kriv je teh visokih cen po navadi judovski prekupevalec, ki pograbi žito za ugodno ceno nase in ga potem prodaja na oderuške obresti.

Ob novem grobu...

Rajku v slovo.

Pršlo je, in listje je plesalo v jesenskem vetru. Tistikrat je zaplakalo tam iz meglenih dalj, zaplakalo in zajekalo, kakor grenak spomin, davno umrli, davno ugasli... Skozi jesenski dan je vstrepetalo in vzdihnilo tako skrivnostno, tako zaglušeno, kakor bi se vzbudile davne, davne nade, ki so umrle za gorami.

Tistikrat so prišli črni možje, dvignili Te, obrzali so jim bili temni in mrki... Ravan je zaplakala z vzdihli zvonov, in zemlja je razširila svoje roke, stisnila Te na svoje grudi in Te poljubila, objela za vedno....

Pa so vstrepetale ciprese samotne in žalostne. Hipoma je zagorelo solnce, in poljane so blestele, so se iskriale liki ognjeno morje, vriskajoče v svoji moči in lepoti. Bila je pomlad, ki jo je samotna jesenska noč poročila na Tvoj grob, Rajko... Bila je pomlad prerajena, pomlad davnih, zlatih dni, polnih koprnenja, polnih cvetja. Pa si šetal ponosen in mlad po poljanah, pa si drhtel silne moči in koprnenja... Glej! pomlad je rodila cvetk, pomlad je vzbudila tečih slavljih pesmi, ki so tudi Tebi spale v dnu duše... Tebi je rodila pomlad nevestenega koprnenja, ki Ti je vtonilo v dušo čutečo in blago...

A Ti si bil sam, tako sam Rajko... In ko Te je zbolelo v duši, in ko Ti je zajokalo srce, tedaj se je vtrgalo v Tvojem bolnem srcu, vtrgalo se je, in kakor krvava kaplja je kanila iz Tvoje duše bolna pesemca... Pesemca tako tiha in otožna... Bledela so samotne noči, goreli so solnčni dnevi, a za Te je umrla pomlad — za Te je slana zomorila cvetje in slavčja pesem je utihnila — ker je pevca počilo srce...

Tako sam si bil, tako sam Rajko! Otožni večeri bodo vzdihali ob Tvojem grobu, in mesec bo oblival s svojimi srebrnimi žarki Tvoj borni dom, Tvoj prerani grob, Rajko nesrečni!

A na grobu bo vzevela krvava roža, roža poročena iz Tvoje srčne krvi, roža vzevela iz neporočenih pesmic, ki so umrle v samotni duši...

Brné zvonovi v samotno jesensko noč, pojoč žalostno pesem, pesem o

Pozor!

100.000 parov čevljev v. 4 pare čevljev za 9 K.

Zaradi plačilnih težko mnogih velikih tovarov sem pooblaščen razprodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. Zato prodam vsakomur 2 para možkih in 2 para ženskih čevljev iz usnja, rujavih ali črnih, elegantnih nove fasone, velikost po poslani meri v cm. Vse štiri pare prodam za 9 K.

Razpošilja po povzetju
S. LANDAU, Krakovo,
Berka Joselewica 3.1154.

Zamenjava dovoljena in tudi denar se vrne.

slovesu... Brné zvonovi in jokajo... Listje suho, listje orumenelo šepče, a veter vzdihla tiho: »Z Bogom, z Bogom«.

N.

Službo išče

upokojen orožnik stražmojster neomadeževane preteklosti zmožen deželnih jezikov, bodisi kot vratar, hišni skrbnik, skladiščnik, grajščinski oskrbnik itd. Službo bi sprejel tudi na deželi. Več se izve pri našem upravnistvu.

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Gorici Gosposka ulica št. 1 se priporoča sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in strogo snažna. Brije in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brije in striže na domu. V zalogi ima razne toaletne potrebščine po zmerni ceni. — Prevzema vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lase po 12 K in naprej kilogram.

FRANC NOVAK,
Gosposka ulica, št. 1.

Čitajte in čudite se! Neverjetno!
700 kosov samo za K 4-20!

1 ura, znamka „Anker“ natančno 100% pozlačena (jamstvo 3 leta) s pozlačeno verigo, 1 moderna kravata iz svile za gospoda, 3 fine nosne rute, 1 eleganten prstan z brilanti za gospoda, 1 zbirka za gospe sestavljena iz ene perle za gospe, 1 par zaplestine, 1 par uhanov, 1 lepo škatljico za toileto, 1 par lepih gumbov s 3/4 zlatom double, 1 usnjata denarnica, 1 eleganten album s svetecnimi slikami, 3 drugi elegantni predmeti, primerni za mladino ali pa za starejše ljudi, 20 potrebnih kosov za dopisovanje in potem še 500 predmetov, potrebnih v vsaki družini. — Vse skupaj, vseh 700 kosov, ki je sama toliko vredna, se pošilja proti naprej poslanemu denarju samo za K 4-20 iz eksportne danajske centrale

P. Lust, Krakovo.

Ako blago ne ugaja se denar vrne. — Riziko je izključeno

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v GORICI

ulica della Croce št. 6.

JOSIP BONANNI

naslednik T. Slabanja

srebrar in zlatar v Gorici ulica Morelli 12
odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem čč. cerkvenim oskrbništvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

ORIGINAL VICTORIA

Kupujte samo dvokolesa „ALTENA“, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in na boljši bodisi za navadno rabo ali za dirke

Šivalni stroji Original „Victoria“ so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-rezice in vse v to spadajoče predmete se dobijo po tovarniški ceni pri tiskarju

Kerševani & Cuk,
GORICA — Stolni trg št. 9.

Janez Werbnjak,
trtnica **BREG P. PTUJ** priporoča ameriške cepljene trte,

seznam trt: laški rizling, burgunder beli in rdeči, muškati, silvaner, žlahtnina bela in rdeča, danfol, kapčina, izabela in še nekaj drugih vrst. Cepljene trte, na Riparajo in Montikolo stanejo 100 kosov 14 K, bilje (korenjaki) 100 kosov 3 K, kolči 1000 kosov 12 K.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec
v Podgori

na voglu železniškega mosta
(na črni in beli prsti ter vidiš!)

Trguje tudi z opeko vsake vrste, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa, ima tudi vsake vrste grede, tramove 3.3 od 3-12 metrov dolge in 3.3 od 3-12 colov debele.

NAJBOLJŠA TREHA / SEDANOSTI

Firmit — KRILJEVEC

Asbestni cementni skriljavec Firmit je umeten kamen najboljših vrst

FIRMITOVE TOVARNE ZADR. Z. Z. WEISSENBACH & TRIESTINGI
/PODNE AV/ TRIJSKO OKO
ZA /TOP/ TVO IN ZALOGA
G. GREGORIČ - GORICA OKO ULICA 71